

Høringsinnspill til saksnummer 24/00075

Vi viser til forslaget om endring av forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger som p.t er sendt ut på høring. Vi stiller oss kritiske til følgende forslag: "For å innfri kvalifikasjonskravene til førsteamanuensis kreves minst ... relevant forskningserfaring eller erfaring med kunstnerisk utviklingsarbeid utover eget doktorgradsprosjekt". Vår kritikk er forankret i tre hovedpunkt.

Økt prestasjonspress og intern konkurranse: Et fåtall av de som er underveis i et stipendiatløp i skrivende stund vil kunne vise til forskningserfaring utover eget doktorgradsarbeid etter fullført grad. Slik vi forstår den foreslåtte justeringen, vil stipendiatstillingen slik den ser ut i dag dermed ikke kunne kvalifisere kandidater til en førsteamanuensisstilling. Vår bekymring at et slikt vedtak vil legge press på stipendiater som er underveis i sin grad om å publisere eller forske ved siden av, og i tillegg til, eget doktorgradsprosjekt. Dette er et urimelig krav til en stilling som per i dag først og fremst dreier seg om å produsere en god avhandling og fullføre ulike pliktarbeidsoppgaver hvor "relevant forskningserfaring .... utover eget doktorgradsprosjekt" nødvendigvis ikke inngår. Vi ber derfor direktoratet om å spesifisere hvordan stipendiater som er underveis i sin grad i dag, og som ikke kan vise til forskningserfaring utover eget doktorgradsarbeid, skal forholde seg til det foreslåtte kvalifiseringskravet. Vår vurdering er også at en forskriftsendring kan bidra til å skape en usunn og unødvendig intern konkurransekultur hvor stipendiater presses til å skaffe seg mer forskningserfaring enn sine kolleger i løpet av stipendiatperioden, slik at de kan kvalifisere seg til førsteamanuensisstillinger. I verste fall kan et slikt prestasjonspress ha alvorlige konsekvenser for stipendiaters gjennomføringsevne og psykiske helse. Vi ber direktoratet presisere hvordan de ulike institusjonene kan hindre at høyere kvalifiseringskrav ikke resulterer i usunn konkurransekultur og mer frafall i en allerede krevende midlertidig stilling. Se også punkt 3. under.

Akademia som usikker yrkesvei: Vi mener at det foreslåtte kvalifiseringskravet vil føre til mer konkurranse om de få postdoktorstillingene som utlyses, og at direktoratet i praksis sender et signal om at mer midlertidighet etter fullført doktorgrad er nødvendig for å kvalifisere seg til en fast stilling i academia. I realiteten kan mange ferdige doktorer oppleve at de i ikke har noe vei inn i academia etter fullført grad. Som NIFU konkluderer med i sin rapport, er "[l]ange kvalifiseringsløp i midlertidige stillinger ... lite attraktivt og det hevdes at gode kandidater velger bort en vitenskapelig karriere" (NIFU, 2020, s. 7)¹. Selv om denne rapporten først og fremst omhandler postdoktorstillingen, opplever vi at den foreslåtte endringen bygger oppunder en opplevelse av academia som en usikker yrkesvei. Denne usikkerheten kombinert med økt konkurranse og prestasjonspress resulterer i verste fall at prospektive stipendiater velger vekk academia fordi det ikke fremstår som et bærekraftig yrkesvalg. Lange kvalifiseringsløp til faste stillinger kan også resultere i at enkelte fagmiljø får vedvarende høy gjennomsnittsalder. God undervisning og forskning krever mangfold også i alder/antall år siden fullført doktorgrad.

Manglende konkretisering av institusjonenes ansvar for å tilrettelegge: Under punkt 4.5.4 står det at "Stipendiater som ansettes for mer enn tre år kan også opparbeide seg utvidet forskningserfaring gjennom "annet karrierefremmende arbeid". "Karrierefremmende arbeid" er ment å skulle erstatte

---

¹ Se <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2724011/NIFUrapport2020-31.pdf>

begrepet "pliktarbeid". På den ene siden kan det være hensiktsmessig å kvalitetssikre den ordningen vi i dag kaller "pliktarbeid" ettersom dette i dag varierer både mellom og innenfor ulike institusjoner, både med tanke på hvilke oppgaver som godkjennes som pliktarbeid, og hvilke påvirkningsmuligheter den enkelte stipendiat har i utformingen av eget pliktarbeid. Men det er utydelig for oss hvordan direktoratets forslag om hva som kan inngå i "karrierefremmende arbeid" samsvarer med kravet om at stipendiater må tilegne seg "relevant forskningserfaring eller erfaring med kunstnerisk utviklingsarbeid utover eget doktorgradsprosjekt". Tiltak som nevnes er blant annet "relevant utdanningsfaglig arbeid, opparbeiding av utdanningsfaglig kompetanse og av norskferdigheter, søknadsvurderinger, formidling, bidrag i forskningsfelleskap og innovasjonsarbeid eller hospitering hos eller samarbeid med offentlige eller private aktører". Slik vi ser det, stiller den foreslåtte endringen større krav til institusjonene og de ulike doktorgradsprogrammene om å tilby karrierefremmende arbeid som kan kvalifisere stipendiater til førsteamanuensisstillinger. Dette er svært utfordrende å tilrettelegge i praksis fordi det er stor variasjon mellom hva de ulike institusjonene vil være i stand til å tilby. Dette handler både om hvilke ordninger som allerede er etablerte *og* hvor godt disse er i stand til å møte de foreslåtte kravene. I andre tilfeller er dette knyttet ressursmangler ved de ulike institusjonene som i praksis leder til at stipendiater blir satt til oppgaver som *må utføres*, fremfor oppgaver som er karrierefremmende. Videre er vi bekymret for at ansvar og byrden for å planlegge og gjennomføre karrierefremmende tiltak tilfaller den enkelte stipendiaten. Dette kan bidra til å øke prestasjonspresset og usikkerheten i en allerede krevende midlertidig stilling. Til dette har vi følgende spørsmål:

1. I hvilken grad og på hvilken måte kvalifiserer de forskjellige forslagene som listes opp til "utvidet forskningserfaring"?
2. Hvordan har man tenkt å sikre at stipendiaten får tilgang til (alle) disse mulighetene ved sin institusjon eller andre institusjoner?
3. Hvordan skal institusjoner i ansettelsesprosesser vurdere kandidater som har gjennomført "pliktarbeid" versus kandidater som har gjennomført "karrierefremmende arbeid"?

Vi mener at en begrepsendring i seg selv ikke er nok for å kvalitetssikre hva "karrierefremmende arbeid" skal innebære for den enkelte stipendiat, og at strukturene som kreves ved den enkelte institusjon p.t ikke er på plass for at stipendiater kan garanteres at de får mulighet til å opparbeide seg "relevant forskningserfaring eller erfaring med kunstnerisk utviklingsarbeid utover eget doktorgradsprosjekt". For at det nye kravene for ansettelse i førsteamanuensisstilling skal samsvare med opplærings- og kvalifiseringsløpet som p.t er tilgjengelig for stipendiater, bør direktoratet sikre at institusjoner *kan* legge til rette for at stipendiatene kan oppnå dette kravet. Vi etterlyser en tydeligere handlingsplan knyttet til dette, en spesifisering av karrierefremmende tiltak som gir stipendiater erfaringen de trenger for å møte de nye kvalifikasjonskravene, samt en tydeliggjøring av institusjonenes ansvar for å etablere nødvendige strukturer for dette.

Med vennlig hilsen

Mari Lund Eide

Stipendiat i engelsk fagdidaktikk

Institutt for Fremmedspråk

Universitetet i Bergen

På vegne av følgende 51 stipendiater, stipendiatororganisasjoner, administrativt ansatte, midlertidig ansatte, fast ansatte, og emeriti ved Humanistisk fakultet på Universitetet i Bergen:

Styret i StipHF, Sonja Lagerwall, Kristian Rusten, Hild Hoff, Camilla Skalle, Marta Norwicka, Solveig Lygren, Aud Solbjørg Skulstad, Anne Eriksen, Marit Skaatan, Elin Danielsen Huckerby, Margje Post, Astrid Haas, Trude Amundsen, Peter Hatlebakk, Line Ree Milkær, Annika Svendal Os, Tonje Luise Skjoldhammer, Audun Syltevik, Alejandro Ayala Wold, Embla Aae, Jorun Larsen, Marie Magnor, Mikkel Paulsen, Henriette Hanky, Fredrik Parelius, Ingvild Jensen Haldorsen, Marianne Sætre Amundsen, Johanna Gunn, Emil Perron, Henriette Rørdal, Tijana Przulj, Karin Lillevold, Sissel Undheim, Marthe Hatlen Grønsveen, Johannes Andresen Oldervoll, Julie Bergmann, Anne Bredal, Lotte Lisa Devoldere, Johanne Kalsaas, Laura Saetveit Miles, Jill Walker Rettberg, Henrik Berg, Åsta Haukås, Lene Johannessen, Kevin McCafferty, Kimberly Skjelde, Myriam Coco, Øyvind Gjerstad, Kjersti Fløttum, Marie von der Lippe, og Sigrid Ørevik.